

شرح ساده بر سوره‌های

جزء سی‌ام قرآن

حمید گروگان

www.ketab.ir

سرشماره: گروگان، حمید، ۱۳۳۰ -
 عنوان و نام پدیدآور: شرح ساده بر سوره‌های جزء سی‌ام قرآن / تألیف حمید گروگان
 مشخصات نشر: تهران- دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۹۵
 مشخصات ظاهری: ۴۸۶ ص
 شابک: 978-964-476-427-1
 وضعیت فهرست‌نویسی: خیا
 یادداشت: کتابخانه
 موضوع: تفاسیر (جزء ۳۰)
 موضوع: تفاسیر شیعه - قرن ۱۴
 موضوع: Qur'an - Shiite hermeneutics - 20th century
 نام‌های افزوده: دفتر نشر فرهنگ اسلامی
 زده‌بندی کنگره: ۱۳۹۵ ۴۷۶/۹۴/۲-۷۸۹ BPI
 رده‌بندی دیجیتال: ۲۴۷/۱۸
 شماره کتابشناسی ملی: ۴۵۰۰۷۸۹

دفتر نشر فرهنگ اسلامی

دفتر مرکزی: میدان هروی، خیابان شهید افتخاریان، کوچه مریم، پلاک ۲۳. تلفن: ۲۲۹۳۶۱۶۰ - ۲۲۹۴۰۰۵۴

شرح ساده بر سوره‌های جزء سی‌ام قرآن

مؤلف: حمید گروگان

مدیر هنری و طراح گرافیک: روبرو ارسا

تنظیم صفحات: نگین حاج‌زوی

چاپ اول: ۱۳۹۶

این کتاب در ۲۰۰۰ نسخه در چاپخانه گانویجا - ایتوگراف، چاپ و صحافی شد.

شابک جلد شومیز: ۱ - ۴۲۷ - ۴۷۶ - ۹۶۴ - ۹۷۸

بهای جلد شومیز: ۲۸۵۰۰۰ ریال

شابک جلد سخت: ۸ - ۴۴۴ - ۴۷۶ - ۹۶۴ - ۹۷۸

بهای جلد سخت: ۳۳۵۰۰۰ ریال

مدیریت پخش و توزیع: تهران، خیابان فردوسی جنوبی، روبه‌روی فروشگاه مبین، پلاک ۵.

پزیرست هنر، پزیرست اول، پلاک ۴ و ۵.

تلفن: ۳۳۱۱۴۲۸۸ - ۳۳۹۲۰۳۰۷

فروشگاه‌ها و مراکز پخش

فروشگاه شماره یک: تلفن: ۶۶۴۶۹۶۸۵

فروشگاه شماره دو: تلفن: ۳۳۱۱۴۲۸۸ - ۳۳۱۱۴۲۰۰

فروشگاه شماره سه: تلفن: ۳۳۸۵۱۶۴

فروشگاه مشهد: تلفن: ۳۳۲۱۴۸۳۱ - ۰۵۱

نشانی الکترونیک: www.daftarnashr.com

پست الکترونیک: print@dnfpub.com

پیامک: ۳۰۰۰۴۸۰۰

خواهشمند است نظرات خود را درباره این کتاب با ذکر نام آن به صورت پیامک ارسال فرمایید.
 حق چاپ برای ناشر محفوظ است.

فهرست مطالب

پیشگفتار ۹

بخش اول: شرح و توضیح سوره‌ها ۱۱

- سوره «نَبَأ» ۱۲
سوره «دَرِغَات» ۲۶
سوره «عَبَسَ» ۳۸
سوره «تَكْوِيْن» ۵۳
سوره «نَطَا» ۶۲
سوره «مُطَفِيْن» ۷۷
سوره «اِنْشِقَاق» ۸۸
سوره «بُرُوْج» ۹۴
سوره «طَارِق» ۱۰۴
سوره «اَعْلَى» ۱۱۰
سوره «غَاشِيَه» ۱۲۰
سوره «فَجْر» ۱۳۰
سوره «بَلَد» ۱۴۶
سوره «شَمْس» ۱۵۶
سوره «لَيْل» ۱۶۴
سوره «ضَحَى» ۱۷۴
سوره «شَرْح» ۱۷۸
سوره «تِيْن» ۱۸۴
سوره «عَلَق» ۱۹۰
سوره «قَدْر» ۲۰۰
سوره «بَيِّنَه» ۲۰۶

۲۱۲	سوره «زلزله»
۲۱۸	سوره «عادیات»
۲۲۴	سوره «قارعه»
۲۳۰	سوره «تکاتر»
۲۳۶	سوره «عصر»
۲۴۲	سوره «همزه»
۲۴۸	سوره «فیل»
۲۵۴	سوره «قریش»
۲۵۸	سوره «شوری»
۲۶۴	سوره «ذکر»
۲۶۸	سوره «کلر»
۲۷۳	سوره «نصر»
۲۷۶	سوره «مسد»
۲۸۰	سوره «اخلاص»
۲۸۴	سوره «قلق»
۲۸۸	سوره «ناس»

بخش دوم: شرح واژگان ۱۹۳

مآخذ و منابع ۴۸۳

اهمیت «شرح و تفسیر قرآن کریم»، بر کسی پوشیده نیست.

بر همین اساس است که بسیاری از عالمان دین، عمری را در این مسیر سپری کرده و نمونه‌های ارزشمندی از شرح و تفسیر بر قرآن را از خود به یادگار گذاشته‌اند.

با نگاهی گذرا به آثاری که در این مورد، در دسترس است، می‌توان به این مسئله پی برد که تفاسیر مختلف، بیشتر برای کسانی از اهل علم، و یا مخاطبین آشنا به این موضوع نوشته شده است.

اما مخاطبین قرآن، همهٔ مردم‌اند، و از آنجا که اسلام برای هدایت جهانیان آمده، مخاطب قرآن همهٔ کسانی‌اند که هر یک به شکلی می‌خواهند پا در جادهٔ هدایت بگذارند.

اینجاست که در سول‌هایی چند، عده‌ای بر آن شده‌اند که با توجه به گوناگونی مخاطبین، چه نظام‌ساز و چه از نظر سطح معلومات، و چه از نظر مفاهیمی از آیات قرآن که متناسب با نیازهای ایشان است، به ترجمه و شرح و توضیح و تفسیری از قرآن بپردازند که در بند حوصلهٔ آنان باشد.

کتاب حاضر نیز به جهت رفع این نیاز فراگرم آمده است تا خوانندگانی که فرصت و امکان دستیابی و بهره‌مندی از دست‌آورد کتاب تفسیر را ندارند، به آن مراجعه کنند.

با توجه به اینکه «جزء سی‌ام قرآن مجید» از دیرباز مورد توجه بسیاری از افراد بوده است که تلاوت و حفظ و ترجمه و شرح آیات قرآن را «از شروع می‌کنند بر آن شدیم به توضیح ساده و مختصر این سوره‌ها بپردازیم تا این خوانندگان با گزینشی از آنچه در کتاب‌های معتبر تفسیر آمده، آشنا شوند.

در اینجا لازم است به چند نکته، اشاره شود:

□ در این اثر، دست به ترجمهٔ جدیدی نزده‌ام، بلکه ترجمه‌های متعدد و ارزشمندی از قرآن را بررسی و مطالعه کرده، و با تغییر در واژگان و تغییر در انشای جمله، به گزینشی بهینه، روی آورده‌ام.

□ در مورد شرح و توضیح آیات نیز، دو تفسیر گران قدر «المیزان» و «نمونه» را به عنوان دو منبع و مرجع اصلی انتخاب کردم، و با مراجعه به جزء سی‌ام این دو تفسیر (و نیز با مراجعه به مجلّات دیگر)، آن‌ها را مورد مطالعه قرار دادم؛ مطالب اصلی و مشابه را یادداشت کردم؛ از آوردن مطالب حاشیه‌ای که در حوصله خوانندگان خاص این کتاب نیست، شدیداً پرهیز کردم؛ سعی کردم شیوایی کلام و در عین حال، ساده‌نویسی را مد نظر قرار دهم؛ تمام نقل‌قول‌ها را در «گیومه» آوردم تا وفاداری به اصل نوشته را رعایت کرده باشم؛ و بالاخره بدون اینکه از بحث اصلی خارج شوم، در تکمیل بحث، از مطالب منابع دیگر،

استفاده کردم.

□ در کنار دو منبع اصلی، یعنی تفسیر «المیزان» و «نمونه»، از تفسیرهای مطرح دیگری، همچون «مجمع‌البیان» «صافی»، «منهج‌الصادقین» و «کاشف»، استفاده کرده‌ام.

□ در پایان هر سوره، در هر نویسه، به منابع اصلی موضوع، توجه داده‌ام.

□ بخش دوم کتاب، سخن کلمات موجود در جزء سی‌ام است که به ترتیب حروف الفبا، تدوین شده است. سعی بر آن بوده است که به گونه‌ای مختصر و مفید، خواننده را در شناختن معنی واژه، راهنمایی کند.

توضیح اینکه، این کلمات تنها شامل «اسم‌ها» است (اسم فاعل، اسم مفعول، مصدر، اسم مصدر، صفت و ...) و شامل «حروف» نمی‌شود.

□ اسامی منابع و مأخذی که از آن‌ها بهره گرفته‌ام، در پایان کتاب، ضمیمه است.

*

در پایان، تذکر این نکته نیز ضروری است که در تألیف این کتاب، از راهنمایی‌های همکاران فاضلم، آقایان «مهدی امین‌فرغانی»، «دکتر علی‌رضا میرزا محمد»، «احمد برادری» و «سعید روح‌افزا» بهره‌های فراوان برده‌ام و از آنان صمیمانه تشکر می‌کنم.

امید، که این کتاب به دانسته‌های خوانندگان، چیزی بیفزاید و دعایشان در حق دست‌اندرکاران تولید این کتاب، به اجابت برسد.

حمید گروگان

تابستان ۱۳۹۴